

Komünizmin Gerçeği, Burjuva Demokrasisi Burjuvazinin Sınıf Diktatörlüğü Demektir

Editörün notu: Aşağıda bir okurumuzun yaptığı çeviri İngilizceden yapılmıştır. Yazının orijinali İran Komünist Partisi Marksist-Leninist-Maoist'in teorik yayın organı olan *Atash* (Ateş) içerisinde yayınlanmış (143. Sayı, Ekim 2023) bir yazı dizisi olup İKP (MLM)'nin websitesi olan cpimlm.org içerisinde Farsça paylaşılmıştır. Farsçadan İngilizceye çeviriyi ABD'li devrimci komünistler yapmıştır.

Bölüm 1

Demokrasi bir yönetim şeklidir. Demokrasi bir tür devlet iktidarıdır ve hiçbir hükümet kesinlikle tarafsız değildir. Özünde her devletin bir sınıfı vardır ve demokrasi sınıf doğasından bağımsız değildir. *Atash/Fire* dergisi #143 İran Komünist Parti Dergisi Marksist-Leninist-Maoist Ekim 2023

Atash dergisinin bu sayısından başlayarak "Komünizmin Gerçeği" sütununda Bob Avakian'ın çalışmalarından ve özellikle Avakian'ın *Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapmayalım Ki?* (Democracy: Can't We Do Better Than, 1986) adlı makalesinden yararlanarak demokrasiyi tartışacağız. Mesele şu: Siyasi yanlışlamlardan ve büyük yalanlardan kopmadan, asla devrim yapamayız ve insanlığın kurtuluşunun hizmetinde, [dünya] nüfusunun çoğunluğu için temelde farklı bir toplum inşa edemeyiz. Bu yanlışlamlardan biri de demokrasi yanlışlamasıdır.

İran İslam Cumhuriyeti'nin (İİC) teokratik faşist rejimine bir alternatif ve bir ideal olarak burjuva demokrasiden kopmak, İİC'nin dine entelektüel köleliğinin zincirlerini kırmak aynı

derecede önemlidir. Aslında, İİC'nin devrilmesi de dahil olmak üzere tüm toplumsal sorunlarımızı ve acılarımızı çözmek için, bu rejimin suçlarını hangi üretim tarzı aracılığıyla işlediğini sormalıyız. Başka bir deyişle, “'Herhangi bir toplumsal sorunu çözecek olan üretim tarzı hangisidir?’ ... ‘bu en temel şeydir... çünkü temel anlamda toplumda yaptığınız her şey ekonomik sistemin ne olduğuna bağlı olarak şekillenir ve sınırlanır. (ki bu da yine ‘üretim tarzı’ demenin başka bir yoludur).” (Bob Avakian. Yeni Komünizm, “1. Bölüm–Hangi Üretim Tarzı Yoluyla?” s. 48-57).

İİC'ye alternatif konusunun geniş bir kesim tarafından ciddi biçimde gündeme getirildiği günümüzde, soldan sağa tüm örgütler, partiler ve programlar alternatif olarak “demokrasi”yi sunuyor. Her ne kadar cumhuriyeti ya da monarşiyi tartışmaktan kaçınsa da (ABD yanlısı) Rıza Pehlevi demokrasiden kesin bir dille bahsediyor. [ABD yanlısı faşistler] MEK (Halkın Mücahidleri-i Halk) demokratik bir cumhuriyetten söz ediyor. Hatta İİC'nin Mehdi Nasiri gibi bazı kesimleri, “İslam Cumhuriyeti'nden geçiş” veya “çöküşü” sonrasında alternatif olarak laik demokrasiyi önerdiler.² Ama hiçbiri bu “demokrasinin” kapitalizmin sosyo-ekonomik ilişkileriyle nasıl bir ilişkisi olduğuna dair tek bir kelime dahi söylemiyor. Herkes bunu toplumun ekonomik temellerine dayanmayan bir “ideal” olarak adlandırıyor. Bu arada, Hamaney ve diğer İslamcı kökten dincilerin “Batılı demokrasiye” yönelik gerici ve oportünist saldırıları, burjuva demokrasisini savunmak için bir argüman ve onun “meşruluğunun” kanıtı olarak kullanılıyor. “Demokrasi” bayrağının yükseltilmesi, kendilerini komünist olarak adlandıran Charter of Twenty Organization (Yirmi Örgütün Ortak Bildirgesi)³ gibi sol ve feminist grup ve partilerin açıklamalarında bile benzer bir şekilde görülebilir. Bu da demokrasinin içeriğinin netleştirilmesinin önemini ve gerekliliğini vurgulamaktadır.

Demokrasi Nedir?

Demokrasi her şeyden önce bir yönetim şeklidir. Demokrasi bir

tür devlet iktidarıdır ve hiçbir hükümet tarafsız değildir. Özünde her devletin bir sınıfı vardır ve demokrasi sınıf doğasından bağımsız değildir. Bob Avakian, BASics 1:22’de şöyle der: “Derin sınıf ayrımları ve toplumsal eşitsizlikle damgalanmış bir dünyada, demokrasinin sınıfsal yapısından ya da hangi sınıfa hizmet ettiğinden bahsetmeden ‘demokrasi’ hakkında konuşmak anlamsızdır ve dahası kötüdür.” Toplum sınıflara bölündüğü sürece ‘herkes için demokrasi’ olamaz: Şu ya da bu sınıf yönetecek ve kendi çıkarlarına ve hedeflerine hizmet eden demokrasi türünü destekleyip geliştirecektir. Sorun şudur: Hangi sınıf yönetecek ve bu sınıfın yönetimi ve demokrasi sistemi, sınıf ayrımlarının ve bunlara karşılık gelen sömürü, baskı ve eşitsizliğin devamına mı yoksa sonunda ortadan kaldırılmasına mı hizmet edecek?

Aristoteles ve Platon’dan günümüze kadar demokrasi teorisyenleri demokrasinin; tarihsel olarak koşullandırılmış ve belirlenmiş bir devlet ve sınıf yapısına sahip, evrensel ve ebedi ilkelerini tanımlamaya çalışmışlardır. “Tarihsel olarak koşullandırılmış ve tanımlanmış” olarak demokrasi, sömürücü sınıfların ihtiyaçlarına yanıt olarak belirli bir tarihsel bağlamda ortaya çıkan toplumsal bir kurumdur. Zamanın ve mekânın, sınıfsal-toplumsal bir çerçevenin dışında var olamaz ve ebedi ve sınıfsız bir ilke olarak icat edilemez. Bunu yapmaya yönelik herhangi bir girişim yalnızca sınıflı toplumun sürdürülmesiyle ve insanlığın sınıflı toplumun, devletin ve demokrasinin ötesine geçip geçemeyeceği gibi bir temel sorunun silinmesiyle sonuçlanacaktır.

Günümüzün demokrasisi, yani kapitalizm-emperyalizmin dünya çapında hakim olduğu çağdaki burjuva demokrasisi, kölelik çağındaki Yunanistan ve Roma’daki ilk demokrasi modellerinden farklı olsa da, önemli bir ortak noktaya sahiptirler. Kölelik döneminde demokrasi, devlet tarafından sömürülen sınıflara sınıf diktatörlüğünü dayatmak için de kullanıldı. Nasıl o zamanın demokrasisi sömürme hakkını güvence altına aldıysa, bugün de kapitalistin [proletaryayı] sömürme hakkı, dünya için

kapitalist rekabet ve dünya halklarının sömürülmesi, kadınları köleleştirme hakkı gibi sınırlar dahilindedir. Kapitalist toplumsal sistemin ayrılmaz bir parçası ve doğayı yok olma noktasına kadar sömürme hakkı. İşe yarıyor. Tarih boyunca, üretici güçlerin4 büyümesiyle birlikte, sömürü yöntemi, üreticinin (bir kölenin veya köylünün) [işçinin yasal olarak “ait olduğu” bireysel bir köle sahibi veya toprak sahibi tarafından] doğrudan sömürülmesinden uzaklaştı. Böylece ekonomik altyapının kölelikten feodalizme, ardından kapitalizme doğru kaymasıyla orantılı olarak siyasi üst yapının kalbinde yer alan devlet kurumu da değişti.

Dolayısıyla kölelik demokrasisi ve burjuva demokrasisi, üretim araçlarına sahip olmayan ayrıcalıksız sınıf(lar)ın sömürülme hakkını düzenleyen sınıf devleti türleridir.

Burjuva demokrasisini antik çağın demokrasisinden ayıran şey, burjuva demokrasisinin burjuva devrimlerinden, özellikle de Fransız Devrimi’nden doğmuş olması ve feodalizm çağında kilisenin, monarşinin ve kalıtsal ayrıcalıkların gücüne karşı çıkmasıdır. Bu devrimler tarafından teorize edilen ve yeni kapitalist döneme uygulanan değerler, yasalar ve siyasi üstyapı, burjuvazinin çıkarlarına hizmet eden yeni üretim tarzının ekonomik temellerine karşılık geliyordu. Feodal kolektivistliğe karşı bireycilik ve kalıtsal ayrıcalığa karşı eşitlik alkışlandı. [Köylüler, köleler ve serfler] topraktan ve toprak sahibi olmaktan uzaklaştırılarak “özgür” işçilere dönüştürüldüler – “sahip oldukları” şey, belirli bir şeyi üretmek için gereken emeğin aksine genelleştirilmiş “çalışma yetenekleriydi”. Emeklerini yabancılaştırmakta, piyasada değiş tokuş etmekte ve böylece üretim araçlarının sahiplerine devretmekte “özgür” hale geldiler.

Dolayısıyla burjuva demokrasisi “eşit” hakların dağıtımını değildir. Aksine, kapitalist üretim tarzını ve ona karşılık gelen sınıf ve toplumsal ilişkiler ile kültürü korumak için sınıf diktatörlüğü uygulamasının karmaşık bir örgütlenmesi ve toplumsal bir temeldir.

Burjuva Demokrasisinin Kuramsallaştırılması

Kapitalist toplumun doğuşuna ve konsolide olmasına hazırlık olarak, birçok burjuva teorisyeni burjuva demokrasisi hakkında teoriler geliştirmiştir. Onların demokrasi teorileri, atomize bireylerin ayrı birimler olarak, sınıfsız ve değişmez bir “insan doğasına” göre, meta ilişkileri ve meta üretimi sınırları içinde ve buna uygun olarak hareket ettiği, bireysel oylara dayanarak kendileri ve hatta toplum için kararlar aldığı “ideal” bir burjuva topluma dayanıyordu.

Ancak, [bir kişinin] emek gücünün metalarla değiş tokuş edildiği bir toplumda, herkesin diğerini geçmesi için aralıksız bir rekabet vardır ve böyle bir rekabetin ve meta ilişkilerinin var olduğu her toplumda, toplumun eşit olmayan sınıflara bölünmesi zorunludur. Yani, her bireyi durmaksızın bir diğerine üstünlük sağlamak için rekabete zorlayan aynı toplumsal çerçeve, toplumu eşit olmayan sınıflara böler.

Burjuva demokrasisi, toplumun çoğunluğuna oranla az sayıda insanın “tanrı vergisi” üstünlük ve ayrıcalıklarına dayanan feodal ilahi hak yasalarının yerine, bireylerin yasa önünde biçimsel eşitliğine dayanan toplumsal yasaları geçirdi. Feodalizmden bu kopuş kendi zamanında devrimciydi, ancak sınıflı toplumu farklı bir biçimde (kapitalizm biçiminde) ve [gerçekte] ekonomik ve sosyal eşitsizliği garanti eden yasa önünde biçimsel bir eşitlikle sürdürdü. Bugün [burjuva demokrasisi] arkaik ve modası geçmiş, aşılması gereken bir engel haline gelmiştir. Toplumu asla olduğu halden daha iyi bir hale dönüştüremeyecektir. İnsanlığın, toplumun ezilen ve sömürülen çoğunluğu ve türümüzün kurtuluşu için sınıf sisteminin ötesine geçmesi gerekmektedir.

Yasal Eşitliğin Biçimi ve İçeriği

Yasa önünde eşitliğin biçimi ve içeriği kapitalist üretim tarzıyla tamamen uyumludur. Yasal eşitliğin temeli çalışma [hakkında] eşitlik değil, insan emek gücünün değişiminde [piyasada] eşitliktir. Kapitalist üretim tarzının işleyişi her zaman nüfusun büyük bir kesimini dışarıda bırakır. Bu nedenle, insan emek gücünün [mübadelenesinde] eşitlik yasası, mide eşitliğini ve hayatta kalma eşitliğini kapsamamaktadır.

Yaygın meta üretimi ve mübadelesi (yani kapitalist sistem) toplumlarda egemen hale geldiğinde, eşit olmayan [biçimlerde] insan emek gücünün eşit bir şekilde mübadelesi mümkün hale geldi. Servet [biriktirme] araçları birkaç kişinin elinde yoğunlaştı. Çoğunluk üretim araçlarından koparıldı ve yaşamak için emeklerini üretim araçlarının sahiplerine satmak ve vermek zorunda kaldı. Kapitalizm altında, insan emeğinin değeri artık belirli bir ürünü üretmek için kullanılan somut faaliyetle ölçülmemektedir. Bunun yerine, [emek] herhangi bir

ürünün üretimi için bir toplumda (ve bugün dünyanın genelinde) gerekli olan ortalama emek zamanı ile ölçülür: yani, toplumsal olarak gerekli emek zamanı. Mübadele sadece piyasadaki bir ticaret değil, her şeye nüfuz eden ve hatta [insanların] dünya görüşüne hakim olan bir metodolojidir. Dolayısıyla; burjuva eşitlik görüşü, kaynağından, yani [kapitalizmin] toplumsal ve sınıfsal ilişkilerinden ayrı tutulamaz.

Burjuva üretim ilişkileri üzerine kurulu bir toplumda, burjuvazi ile proletarya arasında uzlaşmaz bir çatışma vardır. Üstyapının (yasalar ve mahkemeler, polis ve ordu, bürokrasi ve tüm devlet aygıtının yanı sıra fikirler, değerler, etik vb. dahil olmak üzere) bu toplumu karakterize eden ve kaçınılmaz olarak onunla eşanlamlı olan üretim ilişkilerini ve işbölümünü desteklememesi veya güçlendirmemesi mümkün değildir. [Üstyapı] bu sistemi ve hakim sınıfının çıkarlarını savunmak amacıyla halk kitlelerinin sömürülmesini ve ezilmesini desteklemek ve onlara karşı yaygın şiddet kullanmak için vardır.

Demokrasi ve Seçimler

Birçok [kişi] demokrasiyi sınıfsal içeriğinden ayırır ve özünün kelimenin tam anlamıyla çoğunluk yönetimi olduğunu düşünür. Burjuva demokrasisinin çoğunluğun yönetimi olduğunu, çoğunluk yönetiminin seçimlerde nasıl tezahür ettiğine işaret ederek kanıtlamaya çalışırlar. Ancak her demokratik süreç, toplumdaki hakim sosyoekonomik ilişkilerle bağlantılı olarak değerlendirilmelidir. Seçim, sınıflar ve farklı sınıfları temsil eden [siyasi] partiler arasında arabuluculuk yapan tarafsız bir hakem değildir. Burjuva demokrasisinde seçimler burjuvazi tarafından kontrol edilir ve hiçbir koşulda temel karar alma aracı değildir. Esasında seçimlerin birincil amacı sisteme, egemen sınıfın politikalarına ve eylemlerine “halk otoritesi” damgasını vurmak ve halk kitlelerinin siyasi faaliyetlerini yönlendirmek, kısıtlamak ve kontrol etmektir. Seçim sürecinin kendisi toplumdaki ana sınıf ilişkilerini ve sınıf karşıtlıklarını gizleme ve [seçimleri] toplumdaki atomize bireylerin statükoyu güçlendirmek için

resmi siyasi katılıma katılmasına izin veren bir kurumun ifadesi olarak tasvir etme eğilimindedir. Bu süreç insanları sadece yalıtılmış bireylere indirgemekle kalmaz, aynı zamanda onları pasif bir siyasi konuma indirger ve siyasetin özünü atomize pasiflik olarak tanımlar: Bireyler bireysel olarak şu veya bu seçeneğe oy verebilirken, tüm seçenekler atomize “vatandaşlar” kitlesinin üzerindeki aktif bir güç tarafından formüle edilir ve sunulur.

Demokrasi ve Şiddet

Pek çok kişi demokrasinin sınıfların ve dolayısıyla şiddetin ötesinde bir yönetim biçimi olduğu yanılsamasına sahiptir. Kapitalist demokrasinin siyasi felsefesi, devlet aygıtının şiddet tekeline sahip olmasına [dayanır]. Yani, şiddetin devletin askeri güçlerinin ve güvenlik aygıtının [yegane] hakkı olduğunu kabul eder. Burjuva demokrasileri dünyaya egemen olmak için nükleer bomba kullanan ilk yönetimlerdir. Bu kapitalist-emperyalist demokrasiler tarafından yönetilen bir dünyada, her gün yüz binlerce insan açlıktan ve buna bağlı nedenlerden ölmekte ve her gün çocuk işçilerin ve sınırlarda yerlerinden edilmiş göçmenlerin sayısı artmaktadır. Resmi olarak, dünya nüfusunun yarısı olan kadınlara köle konumu dayatılmaktadır. Ve tüm bunlar aldatıcı “eşitlik” ve “kanun önünde eşit haklar” bayrağı altında yapılmaktadır.

Merhum Zandiyad Amir Hassanpour “Batı” demokrasisinin tarihini ve “Doğu” ülkelerindeki (emperyalizmin tarafından tahakküm altında olan ülkelerdeki) performansını şu şekilde tanımlamıştır:

“Michael Ignatieff (gazeteci, üniversite profesörü ve Kanada Liberal Partisi lideri) gibi demokrasi teorisyenleri, terörle mücadelede demokrasinin durdurularak, sivil özgürlüklerin askıya alınabileceğini ve işkenceye başvurulabileceğini savunmuşlardır. ... ABD’nin Irak’ın işgalinden bu yana geçen 10 yıldaki [sicili], mahkumlara yönelik acımasız işkenceler, muhaliflerin tutuklanması ve kaçırılması, uluslararası

tutuklamaları, yurtdışındaki gizli hapishaneler, sivil özgürlüklerin hukuk tarafından ayaklar altına alınması ve tüm bunların [bu demokrasi teorisyenleri tarafından] meşrulaştırılmasıdır. Kendi vatandaşlarına karşı savaşılarak, sömürgelerindeki [insanları] öldürerek, Afrika halklarını köleleştirerek, iki Dünya Savaşı ve düzinelerce başka savaş dünya halklarına dayatarak yaratılan Batı demokrasisinin köşe taşlarının her biri toplansa bile Doğu demokrasilerinin [sicili] daha parlak olmayacaktır. Amerika Birleşik Devletleri'nin aksine, Hindistan'ın demokratik sistemi işgale, soykırıma, soykırıma dayalı köleliğe ve ırk ayrımcılığına karşı mücadele sürecinde doğmuş; merkezinde şiddetsizlik, bağımsızlık ve dekolonizasyon olan fikir ve uygulamalar ile kurulmuştur. ... Ancak bağımsızlıktan altmış üç yıl sonra, kölelik, feodal ilişkiler ve sorunlar devam ederken şiddetin yeni biçimleri bu alt kıtadaki insanların hayatlarını cehenneme çevirdi: Kaçakçılık, erkek, kadın ve çocukların bu amaçla ticareti cinsel sömürü ve organların alınması, köle çalıştırma, zorla ve borç karşılığı çalıştırma, cenin öldürme (kız çocukları), bebek öldürme (kız çocukları); 40 milyondan fazla dul kadına yönelik şiddet, 230 milyon yetersiz beslenen insanla 'dünyanın en aç ülkesi', en yüksek çocuk yüzdesi (%48) [yetersiz beslenmeden muzdarip] ve yılda iki milyon çocuğun açlıktan ölmesi (günde 6.000)).”⁵

DİPNOTLAR:

1. “Sadece şeylerin üretilmesi değil, nasıl üretildikleri de önemlidir. İnsanlar şeylerin üretimini gerçekleştirirken hangi ilişkilere girerler? Başka bir deyişle, üretim ilişkilerine, insanların bu şeyleri üretirken, dağıtırken ve taşıırken hangi ilişkilere girdiklerine geri dönüyoruz. Bunu söylemenin bir başka yolu da, bir kez daha, tüm bunların yapıldığı üretim tarzının ne olduğudur. Bu, toplumda olup biten her şeyin temel koşullarını belirler.” (Bob Avakian, Yeni

- Komünizm, Bölüm 1, “Hangi Üretim Tarzı Aracılığıyla”, sayfa 53, alıntı ve italikler Atash/Fire’a aittir)
2. Mahdi Nasiri. *İslam Cumhuriyeti’nin Anlatısı Bitti*.
 3. İran’daki 20 bağımsız sivil ve sendikal dernek tarafından hazırlanan Asgari Talepler Bildirgesi, 16 Şubat 2023.
 4. Üretim güçleri, üretim araçları ve üreticilerin bilgi birikimidir. Örneğin; keşfetme, iş, toprak, fabrika, makine ve bu araçlarla üretimle ilgili bilgi. Feodal dönemin üretici güçleri büyüme düzeyinden çok düşüktü, ancak kapitalist dönemde doğrudan üretici (işçi) çeşitli gelişmiş üretim araçlarıyla çalışır. Bu üretici güçlerin büyüme düzeyi üretim ilişkilerini belirler. Üretim ilişkileri, 1) üretim araçlarının mülkiyeti, 2) üretim sürecine katılanlar arasındaki işbölümü ve 3) servetin bunlar arasında nasıl dağıtıldığı gibi üç bileşeni içerir. Bunlar toplumun “ekonomik temelini” oluşturur. Ve hükümet, kültür ve ideolojiden oluşan siyasi üstyapı, bu karmaşık [üretim ağının] dönebilmesi ve işleyebilmesi için az ya da çok ekonomik temellerin karakterine uygun olmalıdır.
 5. “Demokrasi ve Şiddet,” Amir Hassanpour, *Atash/Fire Journal*, No. 105-106, Mart 2011, s. 79-85.